СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LIII. Ч. 178. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 11-го вересня 1945. No. 178. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, September 11, 1945. VOL. LIII.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807
THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЛЯ ПРОЖИТКУ ПОТРІБНА МІНІМАЛЬНА ПЛАТА 60—80 ЦЕНТІВ

Зогляду на зріст цін харчових продуктів та інших щоденних потреб учасі війни, робітник мусить мати плату по 60—80 центів на годину вчнсі реконверзії. До такого висновку прийшов департамент праці у Вашингтоні після дбайливих студій. Оце й причина, чому президент Труман у своїм посланню до конґресу поставив домагання підвишки плати понад теперішне мінумум 40 центів. Робітничі орґанізації домагаються мінімума плати 65 ц. вже тепер, а 75 ц. після двох літ.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НА ЧЕТВЕРТИНУ БІЛЬШЕ ДЖАБІВ.

Комітет для Економічного Розвитку передбачує 24% місць праці більше ніж було в 1940. році, коли буде переведена реконверзія. Перевівши перегляд запотребування робітників у 100 великих містах комітет ствержує, що колиб прийшло до зредукування джабів, то воно буде лише 12½% менше, ніж було серед найвищого военного запотребування робучої сили. З порівнання руху для реконверзії комісія заключає, що реконверзія буде викінчена за рік, тобто 1. вересня 1946. р. Пересічно кожне підприємство потребує 3½ місяця для переведення реконверзії.

ЇЗДА ЛІТАКОМ ДЕШЕВША НІЖ ЗАЛІЗНИЦЕЮ.

З днем 10. вересня підприємство Пенсилвенія-Сентрал Ерлайнс понизило ціни їзди літаками. В порівнанню з цінами залізничих карт, їзда літаками тепер представляється дешевша. Як приклади оприлюднено такі: З Ню Йорку до Питсбурґа їзда з оплатою Пулмана виносить залізницею $17.47, а літаком $14.90; до Шікаґа залізницею $36.83, літаком $32.85, до [illegible] $27.80, літаком $22.55 і т. д. Інші повітряні підприємства приноровилися до цього пляну і теж зредукували ціни їзди. Досі велику частину подорожних літаками давали військові особи, а тепер військова влада зредукувала такі вимоги до 15 або 10 відсотків усіх подорожних

НЕ ХОЧУТЬ ОПРИЛЮДНИТИ ВСІХ ФАКТІВ З ПЕРЛ ГАРБОР.

Секретар маринарки Джеймс В. Форестал заявив свій спротив проти цього, щоб оприлюднювати всі дані про катастрофу з Перл Гарбор у звязку зо звітом проголошеним 28. серпня. Як причину подає це, що при цій нагоді можуть вийти на яку інформації, звязані з обороною краю. Форестал теж оприлюднив, що він годиться на те, щоб адміралови Госбендови Кімелеви дати спромогу станути перед судом і виказати арґументи на свою оборону. Другий відповідальний комеандант вчасі нападу японців з дня 7. грудня 1941. р., ґенерал Волтер С. Шорт, не дістав такої нагоди.

УНРРА ДОМАГАЄТЬСЯ НОВИХ ФОНДІВ НЕГАЙНО.

Адміністрація Ріліфу й Регабілітації Обеднаних Держав (УНРРА) стала несподівано важним чинником у рахунках конґресу, коли зажадано $1,900,000,000 фондів на ведення допомогової акції. У плянах президента Трумана поставлене домагання до конґресу признати цій орґанізації $1,350,000,000 в додатку ухвалених уже $550,000,000. Діяльність УНРРА малаб тривати через 1946 рік, а опісля Орґанізація Обеднаних Держав малаб перебрати її виховну акцію в справі прохарчування світу.

МАРИНАРКА ПРИСПІШУЄ ДЕМОБІЛІЗАЦІЮ МОРЯКІВ.

Департамент фльоти дає чверть точки місячно до заслуг кожного моряка, який служить заморем. На підставі такої системи демобілізації моряків буде приспішена вдвоє скорше, ніж було пляновано досі. Департамент рахував, що з днем 15. вересня буде призначених для відпустки 750,000 моряків після заведення нової системи точок, отже на цій підставі і буде розпущених домів 423,000 моряків понад число 327,000, як було плянувано до 15. серпня.

ПАРАШУТИСТИ ВОЮЮТЬ ТЕПЕР З ОГНЕМ.

Американські парашутисти в Пенделтон, у стейті Ореґон, мусіли станути до боротьби з іншим ворогом, після того, як проголошено кінець війни з Японією. У північно-західніх стейтах вибухли пожежі лісів. Щоб їх зльокалізувати, треба спускати парашутистів в різні місця по середині лісів і звідти вести працю для гашення або для стримання дальшого поступу пожеж. Цю службу вже досі сповняли парашутисти 555. баталіону піхоти.

Домагаються такої фльоти на час миру, як була в часі війни

У конґресі появилося домагання, яке буде предложене обом палатам, щоб величина военної фльоти вчасі миру була такасама, як дотепер була вчасі війни. Значить, всі теперішні военні кораблі повинні бути затримані в службі для окупації, а до того треба ще подумати над будовою нових кораблів на місце таких, які зуживаються або стають перестарілими. У точних цифрах стан маринарки представляється так: Тепер обіймає военна фльота 1,303 боевих кораблів, крім різних помічних кораблів. Перед війною американська маринарка начисляла 272 кораблів. Представники військових комісій в обох палатах конґресу поставлять резолюцію з домаганням втримання 1,079 военних кораблів. Між ними буде 18 боевиків і 116 літаконосців різної величини. Справа така пильна, що переслухання в комісіях обох палат мають розпочатися негайно після поставлення резолюцій.

БРИТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ФІНАНСОВІ ПЕРЕГОВОРИ

До Вашинґтону приїхав лорд Кейнес на чолі британської фінансової делеґації, а йому до помочи стане теперішній британський амбасадор лорд Галифекс. Делеґація має на ціли переговорити справу наладнання торговельних взаємин між Злученими Державами й Анґлією у повоєннім часі. Звісно, що британці домагаються позички у висоті 4 біліонів долярів. На це американський уряд не приготований, бо таку справу має вирішити конґрес. Труднощі полягають у тому, що Анґлія не годиться платити звичайних банкових відсотків від позички і домагається надзвичайної знижки.

Велика Британія потребує кредитів на розбудову цілого краю, а особливо на розбудову мирної промисловости та на поширення заграничної торгівлі. Таку саму ціль має теж і наша реконверзія, і тому між обома краями є суперечні інтереси.

КАНАДА ЗАВЕЛА НОВЕ ПАЙКУВАННЯ МЯСА

На домагання Великої Британії канадійський уряд наложив нове пайкування мяса для своїх громадян. Це обмеження потрібне тому, що для прожитку Европи потрібно постачання мяса зза моря. Панує переконання, що пайкування приведе до пониження консумції мяса на 12%. Пайкування принесе із собою конечність контролі над різнями вчасі миру, а це виглядає на свого роду „реґіментацію", до якої ні канадійські ні британські ґромадяни не привикли.

Розповідають про канібалізм серед японського воящтва

Австралійський уряд проголосив документи японських звірств і предложив їх Комісії Обеднаних Держав для розсліду военних злочинів. В тому урядовому звіті нагромаджено повно доказів, з яких виходить, що японські вояки знущались у жорстокий спосіб над американськими і австралійськими вояками, що попадали в їх полон, били їх, вживали для військових вправ з багнетами, а потім, як вони ще жили, краяли живцем кусні тіла, варили чи пекли, та їли. Документ ствержує, що таке варварство ділось теж тому, що японське військо було голодне, бо не діставало відповідної скількости харчів. Нераз траплялося, як зізнали свідки, що можна було побачити в японській полевій кухні людське мясо. Цілий той звіт є такий, що, як кажуть, потрясає усякими людськими почуваннями. Звіт подає переслухання 500 свідків, що зізнали, що терор був у японців системою. Тепер, кажеться далі, треба покарати тих, що ту систему завели і нею послугувались. Між іншим згадується ще й про розстріли полонених, що відбувались у варварський спосіб, а теж про мордування місіонарів, монахинь і т. п.

В БОЛГАРІЇ ДОПУСКАЮТЬ ДО ВИБОРІВ УЖЕ ЧОТИРИ ҐРУПИ

Наставлення Злучених Держав і Британії на вільні вибори в Болгарії вже має деякі добрі наслідки, бо уряд проголосив, що чотири опозиційні ґрупи, чи партії, теж будуть могти виставити своїх кандидатів і вести виборчу кампанію. Та з другого боку кажуть, що все те не здасться на ніщо, коли далі буде комуніст Антон Юґоф міністром внутрішних справ, а тим самим начальним командантом поліції, бо він буде контролювати вибори. Вимагають, щоб таким міністром стала якась безпартійна людина.

ПОВНО СПРАВ, ЩО НЕ ЗНАТИ, ЗА КОТРУ БРАТИСЬ І ЯК РІШАТИ

До Лондону зїзджаються міністри заграничних справ, що мають від імені Обеднаних Держав підготовити вирішення різних конфліктів чи полагодження важних проблем. Атмосфера, як пишуть, тяжка. Це видно хочби по тім, що голосить радіо з Москви чи з Балкану, атакуючи Злучені Держави і Британію, що не годяться на „демократію", себто на встановлені Советами уряди в Румунії чи Болгарії та проголошнеі тими урядами вибори. Далі ніхто не знає, як вирішити справу Італії й її кольоній в Африці, або справу Дарданель, Індо-Китаю, американських морських баз і т. п. А не знають головно тому, що для усіх далі є Москва великою загадкою. Вона називає тепер „західною реакцією" усе, що не годиться на її політику в центральній Европі.

ЦЕ ВСЕ, ЩО ОСТАЛОСЬ З ЯПОНСЬКОГО МІСТА ҐІРОШІМИ.—Вистарчить поглянути на цей образок, що представляє те, що лишилося з одного з найбагатших, промислових міст Японії — з Ґірошіми, щоб зрозуміти, яким страшним, руйнуючим знаряддам є атомова бомка, яка саме вдарила в це місто. Як бачимо, остали тільки руїни католицької церкви.

В ЯПОНІЇ: ҐЕН. МЕКАРТУР ПРИКАЗУЄ, А ГІРОГІТО СЛУХАЄ

Супроти того, що в японськім соймі премієр, князь Нараґіко Гіґаші-Куні, представив справи в такий спосіб, що влада і права імператора Гіроґіта не зістали в нічому нарушені через безумовну здачу Японії Аліянтам, ґен. Доґлес МекАртур, начальний командант аліянтських окупаційних сил, заявив виразно, що він стоїть як понад японський уряд, так і понад японського цісаря. Треба було так виразно заявити, бо й частина японської преси так пише, ненаачеб імператор далі сам правив і видавав прикази. Рівночасно ґен. МекАртур подав до відома, що Аліянти дозволяють, щоб японський нарід сам правив собою на підставі директив окупаційної влади. Населенню заповів, що воно буде трактоване в такий спосіб, щоби могло здобути собі довіря і повагу серед Обеднаних Держав. Знов окупаційним військам приказано поводитись порядно, не нарушувати чужої власности, ні не докучати населенню без причин і потреби.

НАРІД ВИРІШИТЬ, ЯКОЇ ХОЧЕ ВЛАДИ В ЯПОНІЇ,

Ґен. МекАртур оголосив від імені Аліянтів, що в Японії відбудуться вільні вибори і нарід матиме нагоду висказатись, яку хоче мати владу, зокрема, чи хоче задержати цісаря. Ніхто не буде мішався до тих виборів, всяка індивідуальна свобода буде забезпечена. Військова каста, що була спричинником війни, буде усунена, як і буде знищений японський, воюючий націоналізм. Зате буде запевнена свобода слова, релігії, преси і зборів, чого досі в Японії ніколи не було.

КОЛИ З ЯПОНІЇ ДО ДОМУ?

Американські вояки, що їх з кожним днем щораз більше в Японії, зацікавлені найбільше тим, як довго вони там останугь, себто, коли повернуть назад до Америки, до своїх хат і родин. З того, що в тій справі каже ґен. МекАртур, виходить, що окупація Японії триватиме так довго, поки не будуть здійснені ті точки, що знаходяться в Потсдамській Декляраціі. А щодо самих вояків, то ґенерал сказав, що теж багато залежить і від їх власного поведення, як довго ця окупація буде тривати. Якщо вояки будуть держатись приказів і виконувати їх сумлінно й порядно, то це, каже ґенерал, вкоротить час окупації, а тим самим приспішить поворот вояків до Америки.

МЕКАРТУР ПРИБУДЕ ДО АМЕРИКИ.

Треба надіятися, що в скорому часі прибуде до Вашинґтону ґен. МекАртур, щоб здати звіт своїй владі, а теж мати нагоду побачити рідну землю, якої не бачив уже 8 років, себто від 1937 року, коли його відкомендеровано до Филипин, щоб зреорґанізував филипинську армію. Як війна вибухла, то по славній обороні Батаану він відлетів до Австралії, де підготавляв кампанію на Пацифіку, що скінчилась відбиттям Филипин і безумовної здачею Японії. Тепер, коли Японію окупуютя американські війська, і коли все відбувається в порядку, самі справи вимагають, щоб ґен. МекАртур прибув до Вашинґтону для устного звіту і нарад у справі дальшої акції.

ЯПОНЦІ ПРИ ВЛАДІ В КОРЕЇ.

Асошіейтед Прес подає з Кореї, що місцеве населення, а головно підземелля, невдоволені з того, що американська військова влада, займаючи Корею, заповіла, що японська влада, що досі правила краєм, наразі далі остане на давному місці. Американський ґенерал, Джан Р. Годж, перебрав властиво місце давного японського ґенерального ґубернатора, ґен. Нобоюкі Абе, але той останній буде надалі правити, очевидно під директивами чи приказами американканського ґенерала. Шеф штабу, ґен. Ґарвин, заявив американським кореспондентам, що армія не бавиться в ніяку політику, але так залишиться, може день, рік, а може й довше.

ПРОТИ „ДЕМОКРАТІЇ" В ЯПОНІЇ.

Московська „Правда" називає те все, що діється тепер в Японії з демократичними гаслами, „водевілем". Пише, що вся та мова про „демократію", що її знаходимо тепер в японських ґазетах, чи чуємо з уст японців є „пропаґандою на експорт". Ніякої демократизації нема, пише ґазета, а це пізнати найкраще по тоні бесіди японського цісаря, коли він виголошував тронову промову в соймі. Зате є реакційні сили, до яких ґазета зараховує деяких журналістів і таких як б. президент Гувер, що клеймують тоталітаризмом кожну „ніціятиву", яку підіймає „сам нарід".

ЖЕРТВИ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Наслідком вибуху атомової бомби в місті Наґасакі згинуло теж і вісім аліянтських полонених, а 38 ранено.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

NATIONAL WAR FUND

Наші обовязки супроти нашого краю, а зокрема супроти наших вояків, стоять у нас, цілком природно, на першому місці. Тому ми не пригадувалиб за кампанію в справі допомоги такій добродійній акції, що звязана з Краєвим Воєнним Фондом, бо американські українці завжди її ревно спомагали. Та заставив нас до такої пригадки президент нашої держави. Видно, що таки заходить потреба пригадати американцям конечність піддержки цеї організації, коли забирає в цій справі голос сам президент Труман, мабуть побоюючись, що загал набрав переконання, що як війна вже скінчена, то й нема потреби підтримувати далі ось таку „воєнну" організацію.

Президент Труман радий, що ця організація далі продовжає свою працю, бо того роду харитативна акція допомагає закріплювати мир. А далі, що щаслива година вибє для американських родин аж тоді, коли щасливо поверне кожний вояк до своєї рідної хати. Заки це наступить треба ще далі піддержувати мораль многих наших вояків при допомозі таких установ, що їх спомагає Нешенел Вор Фонд.

І ще є одна дуже важна причина, чому треба підпирати ось ту організацію та її кампанію в справі збірки фондів. Мілітарно ми виграли. Мілітарно — війна скінчена. Але не скінчена війна з голодом, хворобами, пошестями. А так є, що щоб не зроблено в тих справах збоку такої міжнародної організації як УНРРА, то проте залишається ще величезне поле для харитативної праці таких організацій, що не є публичними, а які дістають допомогу з Нешенел Вор Фонд.

Ми, американці, хочемо, щоб всюди в світі запанували: справедливість і милосердя. В таких змаганнях ми мусимо бути першими, добрим прикладом. А це знов накладає на нас повинність допомогти теж і цьорічній збірковій кампанії Краєвого Воєнного Фонду, який помагає в першу чергу нашим воякам, а далі й нашим союзникам через УНРРА.

Ось ті аргументи, що їх видвигає президент Труман в листі до президента Нешенел Вор Фонд, є такі ясні, що не потребують ширших коментарів. Кожне місто має призначену квоту, яку має зібрати на цей Фонд, а наші організації на місцях, чи поодинокі громадські діячі та люди, добре знають, як збирати і куди слати. Іде тільки про те, щоб і цього року за ту кампанію памятати в такий самий спосіб, як ми памятали за неї у воєнному часі. Хай і тим разом українське імя буде знов всюди добре записане, як бувало попередніми роками, у праці й жертвенности для Америки, для наших вояків, а теж і в допомозі тим у світі, що в нещастю і нужді.

ЧАС НА ТЕРПЕЛИВІСТЬ

Оце наголовок статті, яка поміщена в виданню журналу Сатердей Івнинг Повст з дня 8. вересня 1945 р., а якої думки вартує пізнати і над ними роздумати.

Американська зброя й ідеали віднесли триюмф з найвищого іспиту, який ми переходили за ввесь час нашої історії. Ми засліпили самих себе і цілий світ нашим чудом продукції. Провідна демократія світу знову засвідчила, що вона знає, як воювати і як жити, отже це зовсім природне, що наші серця повинні бути піднесені вгору.

Як мило булоб нам тепер найти собі день для цілковитого відпочинку і вживання життя серед миру. Та, на жаль, так не може бути. Перед нами лежить ще один момент, протяг часу одного або більше років, який до певної міри є більше виснажуючий ніж сама війна. Це буде момент, в якому демократія знову мусить виказати свою життєздатність. Це буде час повний вижидання і страху, але ми зможемо його пережити і вийти з честю, як лише будемо терпеливі. Терпеливість це похвальна прикмета, але впродовж найближчого року або й довше це буде конечність. Це така чеснота, яку ми мусимо виказувати кожен особисто і як нація. І то як тут, у краю, так і заграницею.

Як в ґазетах, так і по радіо даються вже чути крики одиниць і цілих ґруп, котрим здається, що ми можемо вернутися до часів миру отак через одну ніч. Тут і там даються чути голоси, що тепер, як ми маємо атомову бомбу, ми повинні сказати Росії, щоб вона нам вступилася з дороги і що ми наладнаємо світ так, як це ми знаємо. Оце саме зразок нетерпеливости, яка може розбити всі наші надії. Ось це причина, чому найближчих 12 місяців буде нам важче пережити, ніж приходилося нам переживати війну. Коли ми не вгамуємо себе, то нам прийдеться пережити гаряче літо в 1946 році.

Нажаль, війна це не така справа, щоб її можна було випустити й закрутити так, як от випускається воду в кухни. Наш край щойно перейшов один такий катаклізм. Все ще є розхитане, все скрипить, все перевернене догори ногами. Щілина, викликана війною, пішла в нашу землю глибше, ніж це булоб сталося вчасі миру. Надія, щоб вернулися часи з 1940 року пропала. Щоб лише частинно привернути давні часи, на це треба піддатися реґіментації ще на кілька місяців.

Нам ще бракує багато предметів, яких позбулися вчасі війни. Небеспека інфляції чатує на нас за углом. Наші довги такі великі, що не можна наложити декших податків. Оце все треба мати на тямці.

З другого боку ми маємо право домагатися цілковитої щирости від нашого президента. Коли ми терпеливо приймаємо пайкування й інші обмеження, то ми теж повинні знати, чи воно справді конечне в теперішньому часі. Таксамо наша армія і фльота повинні звільнити зі служби кожного непотрібного молодця. Ми розуміємо, що для окупації треба затримати якусь армію, але її число повинно бути обмежене.

Терпеливість, це чеснота, котру треба теж виказувати і на міжнародньому фронті. Не легко нам прийдеться перебути зиму в недостатку харчів чи топлива, коли ми бачимо, що великі припаси матеріялів ідуть заграницю. Жаль, що не кожен американець може з першої руки мати вісти про нужду й терпіння заморем. Це правда, що ми не можемо вбрати й нагодувати цілого світу, але мусимо це робити доти, доки панує нужда.

Вкінци треба нам бути терпеливими супроти людей, які не мають цих, самих ідеалів, що ми. Майже кожен з нас в цім краю не любить комуністів і ми не хочемо в нашім краю ладу, який хоч здалека нагадував би нам комунізм. Нам важко теж зносити те, що Совєтська Росія така вперта у своїм поступованню з Аліянтами. Деякі угоди, які ми переводимо в Европі, не дуже нам подобаються. Є між нами й такі, що вірять, що ми поволи, але неминучо йдемо до війни з Росією. То правда, що так може статися, але не мусить до того дійти, коли ми хочемо підходити до цих справ спокійно і розумно.

В першу чергу нам треба зрозуміти, що хоч ми не хочемо комунізму, то виглядає, що більша частина росіян хоче мати його в свойому краю, отже вони мають право до такого суспільного ладу, який вони собі виберуть. Дальше, ми мусимо тямити, що ми лише є одним з кількох великих держав, які мають голос при вирішуванню мирових питань. Ми мусимо боротися всіми дипльоматичними засобами, які є в нашім посіданню, за те, що ми вважаємо за правдиве, але мусять бути якісь точки, де треба прийти до компромісу. Треба тямити, що нас лише 140,000,000 людей на загальне число двох біліонів населення на цілій земській кулі. Миж не можемо через ніч повернути неправду на справедливість.

Президент Труман сказав цілковиту правду, коли заявив, що Злучені Держави це найсильніший край на землі, а

Микола Чубатий.

За етичні основи нашої цивілізації

Стверджено вже на сотках фактів з історії людства, що кожна війна приносить здичіння обичаїв. Війна розбурхує пристрасти ненависти до свого противника. Війна це все таки улеґалізоване вбивання другої людини. Можна під етичним оглядом навіть оправдувати війну, особливо війну неспровоковану, але все таки в результаті ллеться кров, людина привикає до виконування такої роботи, яка мусить лишити на його психіці глибокі риси. Ведення війни деколи з конечности вимагає реквірування потрібних припасів часто від людей, що самі їх забагато не мають, а це теж розхитує етичну межу поміж добрим та злим, поміж конечністю а насильним забиранням людського добра.

Модерна війна зокрема розхитує мораль громадянств через так звану психольоґічну війну або доцільну пропаґанду. На час війни повстають окремі уряди пропаґанди. Вони прямують виразно до двох цілей: піднести мораль власного громадянства та обнизити мораль противника. Уряди пропаґанди для краю спрепаровують воєнні відомости так, щоби їх власні люди не падали на дусі, бо упадок духа це теж упадок волі та енергії поконати противника. Тим самим упадок духа веде до програної. Саме уряди пропаґанди мають на ціли тримати своє громадянство в добрім настрою, щоби його енергія не обнижувалася так довго, як довго триває війна.

Річ природна, щоби це осягнути потреба противника представляти страшним, може ще й страшнішим, ніж він в дійсности є. З другого боку пропаґанда воєнна має на меті ослабити енергію та силу волі противника. В тій цілі воєнна пропаґанда так само не все конечно послугується правдою та не все поступає по засадам етики. В той спосіб з обох сторін громадянства є тримані в неприроднім настрою та в неконче етичнім наставленню до противника. Менше критичне громадянство принимає пропаґанду за щиру правду, розпалює свої пристрасти та від думки переходить до вчинку. Робить нерідко такі речі, які в спокійних часах людина напевно не зробилаб.

Воєнна пропаґанда та воєнна психоза.

Місяцями а то й роками ведена пропаґанда виробляє фальшиві, немов усталені, переконання у громадянства так добре на противника як теж на союзника, свого роду хоробу-психозу. Річ природна, противник все представлений в найгіршім світлі, союзник в найліпшім. Так зачинає думати і поступати ціле громадянство, що приучується один злочин пятнувати, на другий дивитися поблажливо.

Візьмім на приклад дві европейські диктатури: націзм та комунізм. Одна та друга диктатура етично — те саме. Одна не краща від другої. Свобода давно не свитала в націстичній Німеччині, але вона теж давно не свитала і в Совєтах. Концентраційні табори з примусовою невільничою роботою були так добре в Німеччині, як теж в Совєтах. Беручи хронольоґічно, вони були насамперед в Совєтах і совєтські концентраційні табори стали прикладом для такихже таборів по всіх тоталітарних державах світа. На тім товарі перша трейдмарка була „мейд ін Роша".

Завдяки пропаґанді говориться одначе тільки про націстівські концентраційні табори, не згадуючи про такі самі табори у других. Ми, що памятаємо часи правопорядку та етичности зперед першої світової війни, прямо вдуматися не можемо, як можна вимордовувати, як от в Німеччині тисячі людей. Відкриті та сфільмовані табори смерти полишаться все свідками німецького варварства 20. століття.

Та ми знаємо, що це не є монополь націстичної Німеччини. Тисячі розстріляних без суду, пообризгувані [illegible] людськими пивниці большевицьких Чека оглядали ми в часах російської революції та визвольної боротьби в Україні. Сотні тисяч вигибали на важких доцільно підготовлених роботах, міліони українців вимерли від штучно зааранжованого голоду. Але вже й тепер в часі війни, в часі першої окупації Західної України, по відвороті червоних кожне містечко Західної України мало занотовані як не сотні то тисячі невинно повішених чи розстріляних українців. Які це злочинці зробили? Очевидно червоні воєнні злочинці всупереч всякому міжнародному правови. Та хто нині питає за тими злочинцями. Німецькі злочинці справедливо ждуть на свою кару, і повинні бути покарані, але хто каратиме тамтих злочинців, що сумом вкрили західноукраїнську землю та другі країни. Може ще й так лучитися, що сам злочинець зі сходу судитиме свого морального товариша, злочинця зі заходу.

Воєнна пропаґанда то все закриває. Вибілює червоних, наперед висуває брунатних злочинців. Громадянство призвичаюється приймати це все за правду, призвичаюється осуджувати одних та дарувати злочин другим. Витворюється подвійна етика, відома під неслушною назвою муринської етики, бо її не управляють мурини, але таки білі, люди кавказької раси.

Читаймо пресу комунофільську на всіх язиках американської збірноти і бачиш страшне прямо моральне багно, яке ледви чи так скоро дасться усунути з громадянства, Люди, орґанізації, що на устах мають постійно фразу про права людини, про охорону свободи та демократії, у практиці, навіть у цій вільній та свободолюбній країні, приняли етику безсловесної тварини — жерти та кусати противника їх політичної орієнтації, а навіть невинні жертви війни, що припадково втікаючи перед червоним опиром опинилися на території Німеччини.

Перед нами недавна стаття репрезентаційного орґану американських прихильників Совєтської Росії — РМ — про теперішне харчеве положення в Німеччині. Автор сам стверджує, що в теперішній Німеччині населення дістає поживу тільки біля 900 кальорій денно, себто менше ніж половину того, що в Америці. Значиться немає там в Німеччині лишніх запасів живности, що зрештою й сам кореспондент стверджує, бо пише, що в зимі Німеччина стоїть перед катастрофою голоду.

Та поминаючи це все на боці, кореспондента коле в очі, що американська влада спроваджує поживу з Америки та годує тих найнещасливіших нині у світі викинених з рідної землі — не німців. Варта зацитувати це місце зі щоденника РМ, з дописи його монахійського кореспондента: „Всупереч повторюваним публичним приреченням — пише він ми таки помагаємо живити німецький нарід. Правда витворюється метода технічно, непряма, щоби зберегти позори. Але це таке саме, якби ми поставили обід на столі мр. Сміта, що сидить за моїм углом. Цеж саме ми робимо, спроваджуючи до Баварії мясо, збіже та іншу поживу, щоби живити людей, викинених з рідних країв, бож за їх виживлення є відповідальні німці...

Оце є ситуація, що її повинен знати американський нарід, коли розглядає цілий образ проживлення, включно з нашими браками в дома та нашими зобовязаннями супроти Обєднаних Держав, яких положення під тим оглядом всюди гірше від американського".

Читаєш це в американському часописі і очи протираєш і сам собі не віриш. Де ми є, та куди ми зайшли з нашими етичними поняттями, сильно надщербленими воєнною пропаґандою. Три середно грубі шматки хліба денно, дві унції мяса, діти вище шість літ без молока, це все дразнить американця. А зокрема дразнить його ложка страви дана благородною американською владою тим, що все стратили та через завойовання червоних стали людьми без дому та без батьківщини.

Серед поважних шарів громадянства західних демократій війна зробила поважні моральні спустошення. Стоїмо не тільки перед потребою реконструкції індустрії з воєнної на мирну, але ми теж стоїмо перед конечною потребою реконструкції етики з воєнної на мирну, якщо хочемо нашу цивілізацію називати ще християнською та американською.

може і в цілій історії. Алеж не маємо ми вживати цієї сили з ароґанцією, а радше з покірною постановою поставити себе понад себелюбство, дрібні зависти і поговірки. Розвяжуймо ці ґіґантичні питання з терпеливістю і вживаючи простого розуму, а тоді зможемо з надією глядіти в нашу будучність.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

73)

XXI.

У фармера, доброго господарського сина з Галичини, Безхатний віджив. Родина не мала, — двох синів, дві дочки, всі з середньою освітою, а двох старших десь перебували на становищах, відай інжинірами. У цього господаря якось і пси показалися Безхатному не злими, затурканими. У всьому видно було розумну й тверду господарську руку; не валилися плоти, всі машини стояли під накриттям будова солідна, велика охайна хата. Що правда, нанявши Безхатного, господар трохи потерпав. Занадто виснаженим видався йому він, — самий потому признавався, — побоювався, чи не має він якої невилічимої слабости. Повірив запевнюванням, що це так відбилася на Безхатнім міжнародна економічна криза, журба за завтрішний день, недоїдання, нереґулярна і часом понадсильна праця.

Застав у фармера двох робітників: молодого хлопця, канадійця, та старшого еміґранта, власника „гомстеду" в поблизькій околиці і білого, натуристого коня. Гомстедник ходив чомусь у величезних ґумових черевиках, так зв. „роберс", хоч погода служила. Безхатний носив при собі дві десятки, увесь свій маєток. Защепив їх у грудній кишені робітничої блюзи, але першого дня штукування трохи не згубив, у чому й признався обом робітникам. Нарано, без свідків, віддав їх господареви на переховок, господар передав знов господині. На роботі, зійшовшися закурити, гомстедник завважив, що кишеня незащеплена. Запитав, чи Безхатний грошей не загубив? Коли довідався, де гроші поділися, зачав страхати, що фармер грошей не зверне, бож ніхто не бачив, як їх йому передавано. Вмовлюваннями нагадував вуйка з Мелвил, спричинника полишення праці у Штенфліхтів. Молодець збувся вуйка тим, що грошіж, коли навіть пропадуть, так не вуйкові. Нема, отже, причини так чужими грішми клопотатися. Заслужив за те дурня і, зрозуміло, набув недруга.

У людяних господарів — добре й працювати, якось лекше здається. Працювати скрізь однаково треба. Дарма їсти ніхто не дасть. Тут час штукування зійшов надто швидко. Настало молочення. Вуйко гомстедник до свого білого взяв фармерського коня. Сяк так запряг у рештовання, зібрався на віз, цмокнув. Його білий ліг на місці і ані руш! Інших коней всіх позабирали. Довелося вуйкови помагати накидати снопи в полі.

Молотарня мала, хлопці не перемучувалися. Ранками давав коням їсти все хтось один, котрий скоріше встав. Спали у двох кімнатах, з синами разом. Гомстедник кілька ночей спав на стайні, може боявся, щоб який злодюга не поцупив в ночі його білого. Ночами панували холоди. Дядько перестудився. Якось за сніданням Безхатний зажартував, щоб дядько не боявся лишати білого в стайні. Якщо і здиблеться який охочий його вкрасти, тож білий-коняка розумна... Ляже, так як перший раз ліг у запряжці, а злодій не піднімеж його на плече, не понесе. І дядько послухав ради.

Ну, й нарадив Безхатний собі біду. Гомстедник хропів у сні, завивав, ґудів, свистав і пухкав, — все разом — гейби в грудях мав цілу оркестру. Цілу ніч хлопці слухали несамовитого концерту, не могли очей замкнути. Один з синів керував трактором. Переспавшися коло машини він привіз по фірі снопів зразу братови, а далі Безхатному. Обидва за той час також переспалися на штуках. Другого вечора поцупили в господині шматок солонини, привязали на міцну тонку нитку. Тільки почався дядьків концерт, а тут його сало по ґубах! Дядько схопиться, замотає зпросоння руками. Знов пічне їхати — і знов сало мастить йому губи, щоб не скрипіли. Другу ніч хлопці не замкнули ока, зате не дали спокою й дядькови.

Нарано, за сніданням, дядько раптом заговорив:

— Алe у вас, ґаздо, і щурів, щурів у покоях!

Всі три хлопці порскнули, за малим не подавилися. Силувалися здушити в собі реґіт. Господар певно вмить здогадався, що то за щурі були. Докірливо глипнув на синів, на Безхатного. Відповідав поважно:

— Звідки там, на другому поверсі, щурам взятися? Може й є який, так в пивниці. Чого його понесе нагору, коли там їсти нема чого? А може то миш яка у шмаття забилася?

— Та звідки? — невинно перепитав старший син, Василь. — Може то вам, дядьку, приснилося?

— А бігме, що ні! І не миш то, а щурі, та й не один. Цілу ніч мені через голову перескакували.

— Треба було котрого за хвіст зловити, — дорадив молодший Іван.

— Та я пару разів схопив був. Але швидка, бестія! Тільки мелькне!

(Дальше буде).

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

ГРОШЕВІ ПОСИЛКИ:

В квітні 1945 року Управа Допомогового Комітету одержала звіт від організації Квейкрів та Юнітеріен Сервис Коміті, що в Парижі існує Український Допомоговий Комітет при греко-католицькій церкві і на продовження своеї допомогової праці потребуе $12,000.00 в місяць.

Негайно по одержанню цього звіту управа вислала дня 29. квітня 1945 чек на суму $500 до Юнітеріен Сервис Коміті з дорученням передати цю поміч кейблем обеднаному допомоговому комітетови при греко-католицькій церкві в Парижі як великодний дарунок американських українців.

Дня 29. травня вислано другий чек на суму $7,000.00 з такимже призначенням.

Колиж прийшло повідомлення з Парижа що ніякої помочі не одержано, Управа відбула наради в цій справі з директором Президентської Ради в Вашингтоні дня 10. липня ц. р. — а до хвилини вирішення дальших способів несення помочі нашим людям, Управа зажадала від Юнітаріен Сервис Коміті звороту усіх грошей, що ця організація зробила. Для кращого вияснення послужить наступний лист Юнітаріен Сервис Коміті з дати липень, 26, 1945:

July 26, 1945.

I have before me your letter of July 22nd requesting immediate return of the $5,000 which you sent for Ukrainian relief in Paris, and I am enclosing our check for that amount.

I am now in a position to explain the mystery of why no disbursements in Paris were made for Ukrainian relief from this five thousand dollars. Yesterday we received a cable from Paris requesting copies of several numbered cables which had not been received. Among them was No. 23 which we sent on May 3, announcing your gift and instructing our Paris office to convey Easter greetings to Ukrainians in Paris from yourself and your Committee. In this cable we also instructed our Paris representative to consult with Mons. Perridon about the administration of this money.

As I told you before, the Treasury license did not come through until May 18th and on that date we cabled the $5,000 to a Paris bank. We now have information that this $5,000 has never been received.

It is therefore clear that other cables we have sent asking for reports of relief given to Ukrainians were completely unintelligible to our Paris office which lacked the essential information, and out of this confused situation, of course, nothing concrete has come.

We are of course extremely sorry that the situation has developed in this fashion and I hope that you can make clear to your Committee that the reason for the confusion is entirely due to the difficulties of wartime communication. Neither this office nor our Paris office can be held responsible for cables and money sent which are not received. I may add that if the original cable announcing the gift had been received in Paris, OUR OFFICE WOULD HAVE MADE ARRANGEMENTS TO BORROW SO THAT AT LEAST SOME RELIEF ACTIVITY COULD HAVE BEGUN ALMOST IMMEDIATELY.

I am sending by airmail a full explanation to our Paris Office at the same time instructing them to go ahead on concrete plans. When a definite proposal for a project is presented to us I will again approch your Committee.

At this time I would like to confirm our telephone conversation of July 23rd to the effect that your Committee would continue to use the New York warehouse on a rental basis to be worked out between you and Mr. Henry Muller.

Very sincerely yours,
HOWARD L. BROOKS,
Assistant Director.

Цей лист вказуе з якими технічними трудноrщами звязана сьогодня всяка допомогова акція. З дальшої переписки в цій справі виходить, що в міжчасі створено в Парижі кілька допомогових комітетів — і представник Юнітеріен Сервис Коміті старався — покищо без успіху — створити якесь дорадче тіло для розподілу допомоги. З другого боку советські агенти повели шалену нагінку на всі українські організації в Европі та в кожному краю цькують проти них місцеву державну владу.

Управа Комітету — по своїм силам — старалась впливати на нашу іміграцію, щоб для допомогової акції були створені виключно безпартійні, допомогові організації — а з другого боку протиділати ворожій та нелюдській пропаганді у всіх краях.

На превеликий жаль — головну участь в цій братовбийчій кампанії беруть люди, котрі говорять українською мовою.

Всежтаки праця Допомогового Комітету принесла великі успіхи.

Для скріплення цеї праці кожна одиниця — кожне свідоме американсько-українське церковне і світське товариство чи організація повинні стати членом Допомогового Комітету — бо тільки тоді заходи і праця цеї організації будуть успішні.

ЗБІРКА ОДІЖИ:

Збірка одіжи продовжується як дотепер. З опакованих 42 скринь вислано половину до Франції а другу половину до Бельгії.

Разом спаковано 5076 фунтів одіжи та 334 пари черевиків.

Збірку одяжи веде, контролює та помагае в пакуванні Жіночий Комітет в Ню Йорку — на чолі з п-нею Д. Бенцаль як предсідницею та п-нею Сталеною секретаркою.

ПОСИЛКИ НА УКРАЇНУ:

Придержуючись вповні основ християнської етики помочі ближньому Допомоговий Комітет заявив свою готовість взяти під опіку шпиталь або сиротинець на радянській Україні — зокрема Народну лічницю у Львові — та ще в червні ц. р. призначив на цю ціль $5,000.00.

Хоч в цій справі Комітет одержав прихильне письмо від міністерства закордонних справ України ще в травні та запевнення проф. Лебеденка — голови советської місії Червоного Хреста в Вашингтоні, що він подасть цей плян свому урядови, Допомоговий Комітет досі не одержав ще ніякої позитивної відповіди, кому ці гроші передати.

Своечасно Комітет передасть до публичного відома довший звіт та потрібну кореспонденцію в цій справі.

Українське американське громадянство мусить мати на увазі, що справа допомоги українським жертвам війни в Европі поставлена ворогами нашого народу та нашими Юдами на політичну площину.

Для переборення цього стану треба кріпкої, чисельної, незалежної американської української допомогової організації. Злучений Український Американський Допомоговий Комітет — по довших зусиллях добивае повного державного визанння.

Тепер черга за нашим загалом, щоби кожну акцію, кожен заклик Комітету піддержати не тільки жертвами, але і виконанням усіх прохань і заряджень Управи У. А. Д. Комітету.

СПРОСТУВАННЯ:

Комуністична преса знова подала відомости з накидами на Допомоговий Комітет. Ці наклепи мають одну ціль — недопустити поміч до наших людей в Европі. Управа Допомогового Комітету вже заявила, що не буде відповідати на ніякі провокації, але в свій час проголосить всі матеріяли про нікчемну роботу українських Юдів.

Тим, хто всетаки мігби сумніватися, подаемо, що новинка поміщена в комуністичній газеті „У. Щ. Вісти" з дня 31. серпня 1945, належить до роду роботи, яка буде висвітлена в належному часі. Треба теж тямити, що ці закиди підносить політична група, членам якої наша американська армія відмовляе чести носити старшинські військові відзнаки.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.
Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1161
Philadelphia 5, Pa.

ВСТУПАЙТЕ ДО АРМІЇ ДЛЯ КАРІЄРИ!—Наклонювати до цього молодь — це є тепер завдання, яке має виконати щойно створена армейська установа, на чолі якої стоїть ґенерал-бриґадир Гаролд Н. Ґілберт, років 49, родом з Вилйемспорт, Па., якого фотоґрафію маемо перед собою. Ось так звербовані добровольці будуть зватись „сторожами перемоги". Ось той вербунок заступить „Селектив Сервис", що призначений на военні часи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З діяльности й жертвенности Українського Драматичного Гуртка.

Річні збори Укр. Драм. Гуртка відбулися в місяці травні б. р. з приявністю 30 членів гуртка. Зі звіту виходить, що товариство влаштувало в минулому році 5 вистав, з яких 4 пройшли з надзвичайним успіхом. З частинних доходів доповнено інвентар гардеробою, який вартуе $500, так що зараз не потрібно нам нічого вижичати в чужих, хочби й до найвибагливіших вимог вистави. Рівночасно товариство підпомогало й інші місцеві гуманні організації.

В новий уряд гуртка ввійшли: п. Іван Кіценюк, голова, п-ні Катерина Яріш, секретарка, та п. Петро Моклюк, скарбник. Ґардеробщиками остають дальше: п-ні Степанія Терлецька й п. Іван Білинський, а рівночасно й режісер Митро Пасічник. Уступаюча голова, п-ні О. Лотоцька, якій товариство завдячуе дуже багато в стадії заснування й вмілого ведення, не могла приняти головування з причини виїзду до Скрентону. По зборах влаштовано для членів гуртка дуже щире приняття з танцями, що було для всіх одинокою нагородою за їх таку щиру й патріотичну працю на полі нашої театральної штуки. Наші гості розійшлись домів горді, що належать до так взірцевої орґанізації, та прирікали, що наступного сезону будуть працювати в гуртку з більшим запалом й успіхом.

Минулих зборів гуртка ухвалено вступити в члени Допомогового Українського Комітету, на що виасиґнувано з каси $35 на поміч, до чого члени між собою зробили складку, і жертвували по $1:: Іван Кіценюк, Іван Букайло, Катерина Яріш, Митро Пасічник, Марія Лучишин, Ольга Гринчишин, Мих. Сенич, Ів. Білинський, Анна Злупко, Кат. Злупко ,Анна Волчаста, Марія Зінь, І. Крамар, А. Токарчик, Ева Карпяк, Мих. Сорока, Степ. Терлецька й Софія Паньків. Разом зірано $18; з повищою сумою $53, які передано на руки місцевого допомогового комітету.

Дуже милою несподіванкою для всіх членів гуртка було весілля нашого надзвичайно активного члена п. Івана Білинського з членкинею панною Марією Костюк, яке відбулося в липни. На це весілля наші молоді запросили крім своеї рідні всіх членів Драм. Гуртка, й ми віримо, що вони чулися надзвичайно мило, бачучи довкола себе всіх тих, з якими провели не одні вечорі проб, розради, та примірного українського життя. Після дарування молодих на прохання старости п. Комарницького, наш режісер Митро Пасічник витав молодих від Укр. Драм. Гуртка, бажаючи їм добра та щастя від Бога; відтак розвеселив гостей жартами, а при кінці просив, щоб ми не забули за тих, що караються по чужині скитальцями та зложили по можности хоч скрайні жертви. Гром. С. Ільницький занявся збіркою, яка в більшості поміж нашими членами гуртка принесла $26.70, які теж передано допомоговому комітетови в місці, та разом з повищою сумою становить $79.50.

Треба надіятися, що наше громадянство попре далі щиро наші змагання, як і в минулому.

За Укр. Драм. Гурток Л. Українки:
Іван Киценюк, голова;
Катерина Яріш, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Не цінимо власних осягів.

Ще в липню цього року пані Анна Дячун уладила зі своїми учнями концерт у шкільній авдиторії при Вудвард. Хоч минуло повних два місяці, то ніхто не подав навіть згадки до часописів, а було про що. Це був справді культурний і добре підготований виступ.

Пані А. Дячун чи не едина в Америці українка, що як піяністка дає дітям лекції гри на піяні. Наші люди мабуть занадто скромні й тому не хочуть себе самих підбадьорювати, хоч часто знову слідна між нами неоправдана завись. Інші національні групи булиб розславили таку школу й учнів і шукали для них признання, а ми чомусь сховалися з признанням для нашого рідного дорібку. Коли вже не для учнів, то хоч би для вчительки за її витривалість варта написати про згаданий попис.

Цей попис тривав повних дві години, було чого послухати і все те було інтересне. Ми слухали народніх українських мельодій і клясичні твори першоклясних композиторів і не хотіли вірити, щоб то наша молодь могла таке віддати. Про себе я мушу сказати, що я чулась гордою з цього, що походжу з народу, який видає такі таланти і таких витривалих учнів працівників та учительки-жінки, як пані Дячун.

Анастазія Біловус.

ДО БИЗНЕСМЕНІВ В СПРАВІ ОГОЛОШУВАННЯ „БОНДІВ ПЕРЕМОГИ".

Департамент скарбу розіслав ґазетам листа президента Торговельної Палати Злучених Держав, Ерика Джанстона, з просьбою його помістити і тим заохотити бизнесменів далі оголошувати в ґазетах в формі платних адвертайзментів заохоту до закупна „Бондів Перемоги".

Лист цей є такого змісту:

TO ALL U. S. BUSINESS MEN:

Just as winning this war was vital to the survival of your business, so helping to finance necessary governmental operations during the critical period immediately ahead is equally vital.

There are many excellent reasons why the U. S. Business man should direct a major promotional activity toward assuring the the continued success of the Treasury Department's War Finance program.

1. Victory Bonds must be sold in tremendous volume to the public to CONTROL INFLATION. That control is essential to the stability of business during reconversion to a peace-time economy.

2. Consistent and extensive newspaper advertising with its complete local coverage, extraordinary influence in its territory, and excellent record of productivity is necessary to obtain adequate sale of Bonds to the public.

3. Purchase of Victory Bonds builds tremendous reservoir of reserve buying power that can sustain and stimulate business during and after reconversion.

4. Bonds bought by the public are a reserve against possible unemployment and unrest during the period of reconversion to a peacetime economy.

5. Advertising support gives the Treasury more than its value in dollars and cents because it encourages even greater investment in Bonds.

6. Participation in advertising Victory Bonds is good will advertising inserted under the most favorable conditions.

I feel sure that you, the business men of America, will continue and enlarge your support of this necessary victory Bond advertising until our nation has returned fully to peace-time pursuits.

Sincerely yours,
ERIC JOHNSTON, President
U.S. Chamber of Commerce

ЖАРТИ

Машинка до обирання бараболь.

Новий рекрут, який щойно прийшов до компанії, дістае доручення обирати бараболі для приладження обіду. Прийшовши до кухні, негодуе: „Я думав, що тут є машинка до обирання бараболь".

На це відповідае провіянтовий сержант: „Саме вас прислала команда до нас як найліпший модель машинки до обирання бараболь".

ПРОТОКОЛ

З НАДЗВИЧАЙНОГО ЗАСІДАННЯ

головного уряду Українського Народного Союзу, що відбулось в днях від 23-го до 26-го липня 1945 року в домі У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт Джерзі Сіті, Н. Дж. (Докінчення).

ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ.

У дискусії над звітом предсідника забирали слово Д. Капітула, Марія Малевич, д-р А. Т. Кібзей, М. Давискиба, Д. Шмагала, В. Дідик і Р. Смук.

У цій дискусії порушено справу „Юкрейнієн Вікли", за який тепер кожний член, що хоче його діставати, має платити річно $1. Предсідник пояснив, що згідно з вимогами поштового уряду, безплатна висилка часопису підлягає такій самій поштовій оплаті, якій підлягають звичайні листи, а з дешевшої часописної оплати можна користати тільки тоді, як часопис висилається таким особам, що за часопис платять. Тому адміністрація „Свободи" висилатиме тепер „Юкрейнієн Вікли" тільки дійсним передплатникам.

Були також запити до предсідника в справі Сиротинця-Приюту, продажі Союзових реальностей, виплат посмертних запомог по полеглих вояках, продажі книжок виданих старанням Союзу в минулому році, та фонду пок. Ядловського.

На ці запити предсідник заявив таке: справа Сиротинця-Приюту буде вже остаточно полагоджена наступною конвенцією, а також конвенція вирішить і справу фонду пок. Ядловського. В 1944 році продано 15 Союзових реальностей, з яких 5 приносили дуже малі зиски для організації. Посмертні запомоги виплачуємо по цих вояках, що стали членами Союзу перед нападом Японії на „Перл Гарбор", це є перед 7. груднем 1941 р. Продаж таких книжок, як Союзовий Альманах, Українська Література й Україна — Занурена Нація, не поступає так як це повинно би бути. Тому головні й відділові урядники повинні допильнувати краще, як це було досі, поширення цих книжок серед нашого громадянства та серед американців.

На внесення Д. Капітули, поперте Ґ. Зепко, принято одноголосно звіт предсідника М. Мурашка.

Звіт заступника предсідника Г. Германа принято одноголосно без дискусії на внесення С. Куропася, поперте Д. Шмагалою.

Також без дискусії принято одноголосно звіт заступниці предсідника, М. Малевич.

Над звітом секретаря розвинулась оживлена дискусія, в якій забирали слово С. Куропась, д-р А. Т. Кібзей, Е. Ляхович, Р. Смук, Г. Герман, В. Дідик, Ґ. Зепко, д-р В. Ґалан, Т. Шпікула, С. Слободян, М. Малевич, М. Давискиба й Д. Шмагала.

Дискусія велась в таких справах: видавництва Культурного Комітету У. Н. Союзу, поширення Союзової бібліотеки, організування нових членів, збільшення секретарської нагороди, загальні видатки получені з організуванням нових членів, асекураційні закони стейту Ілліной та приділення відділів до поодиноких округ, над якими малиб догляд постійні організатори.

Даючи пояснення чи відповіди в згаданих тут справах, секретар подав, яку працю ведено з рамени Культурного Комітету за минулий рік, про що була вже згадка в його звіті за 1944 рік, та яка є плянована, а навіть вже виконана праця впродовж 1945 року. Робимо також старання, заявив секретар, щоб побільшити та доповнити бібліотеку „Свободи".

Щодо організування нових членів, продовжував секретар, то постійні організатори є цеї думки, що вони моглиб дістати більше нових членів, якщоб заряди поодиноких відділів завжди з ними кооперували й якщоб усунути деякі перешкоди, які на перший погляд можуть видаватись дрібними, а які одначе спиняють організаторську працю. Бо, як твердять організатори, то вони мусять витрачувати багато часу на те, щоб дістати лікаря, або нераз навіть на те, щоб дістати підписи урядників відділу на членські аплікації. Бо нераз їм приходиться шукати за одним або другим урядником, чи знова вичікувати на урядника, щоб тільки дістати його підпис на якусь членську аплікацію. Тому на їх думку, вони повинні бути управнені підписувати самі аплікації таких членів, яких вони зорганізують, і відповідно до того наступна конвенція повинна поробити належні зміни в статуті. Інша трудність, яка є дуже важною і з якою стрічаються організатори, це не допильнування зі сторони відділових зарядів збірки вкладок від нових членів, який то факт потягає за собою втрату в членах для Союзу, а знова для організатора втрату його нагороди за зорганізованого даного члена.

Справи постійного нагляду організаторів над відділами в поодиноких округах покищо неможливо перевести в життя, бо нема для цеї праці потрібного числа організаторів, а крім того й наша організаційна структура ще не є підготована до впровадження таких основних перемін.

Справу збільшення секретарських нагород полагодить наступна конвенція У. Н. Союзу.

Згідно з асекураційним законом стейту Ілліной, всі діти, що скінчать 16. рік життя, без різниці в якій клясі Молодечого Департаменту вони не булиб обезпечені, є обовязані переходити до старших. Стейт Ілліной одинокий, що має такий закон, закінчив секретар свої пояснення на поставлені йому в дискусії запити.

На внесення С. Куропася, поперте С. Слободяном, принято одноголосно звіт секретаря Д. Галичина.

У дискусії над звітом касієра взяли участь д-р В. Ґалан, В. Дідик, Д. Капітула, Т. Шпікула, М. Малевич, Р. Смук, ставлячи запити в справі обнижки реальностей, обчислення дивіденд, виплати нагород предсідникам і касієрам, сплачування позичок на членських грамотах та звороту вкладок до відділу за суспендованих членів. На ці запити касієр дав такі пояснення: Обнижку реальностей робимо відповідно до того, скільки приходу дана реальність приносить, і тому деякі реальности обнижуємо більше, а деякі дуже мало.

При обчисленню висоти дивіденди беремо під увагу суму обезпечення, резерву, що є нагромаджена на членській грамоті й загальну смертність, яка була в даному році.

Згідно з існуючою ухвалою, нагорода для предсідників і касієрів виносить по 50 центів від кожного нового члена, що був придбаний до даного відділу впродовж року.

Певне число членів сплачують позички, та одначе при більших стараннях зі сторони відділових зарядів те число моглоб бути далеко більше. Є випадки, де члени зовсім призабули, що вони брали колись позички, а не плативши ввесь час навіть відсотків від цих позичок, висказують тепер здивування, чому й звідки взялась така сума позички. Тому дуже важним є припильнувати, щоб члени платили принаймні відсотки від своїх позичок кожного року.

Згідно зо статутом, Союз може звернути до каси відділу таку квоту, яку член завинив до відділу за незаплачені місячні вкладки, та одначе дана квота може бути звернена тільки тоді, як на грамоті є потрібна резерва.

Звіт касієра Р. Слободяна принято одноголосно на внесення Р. Смука, поперте М. Давискибою.

Над звітом контрольної комісії була коротка дискусія, в якій забирали голос В. Дідик і Т. Шпікула. Були від них запити, чи всі відділи присилають на час свої місячні вкладки, та чи контроля мала якісь завваги щодо праці Екзекутиви.

Д. Капітула відповів, що є такі відділи, що постійно спізняються з присиланням вкладок, та що контроля не мала ніяких окремих завваг щодо праці Екзекутиви У. Н. Союзу.

Звіт контрольної комісії принято одноголосно на внесення В. Дідика, поперте П. Дудою. Опісля принято одноголосно звіти поодиноких контрольорів без дискусії. І так звіт Д. Капітули принято на внесення М. Малевич, поперте Т. Шпікулою, звіт д-ра В. Ґалана на внесення Т. Шпікули, поперте Д. Шмагалою, звіт д-ра А. Т. Кібзея на внесення М. Давискиби, поперте М. Малевич, звіт Р. Смука на внесення С. Слободяна, поперте М. Давискибою, а звіт С. Куропася на внесення М. Малевич, поперте П. Дудою.

На внесення Р. Смука, поперте д-ром В. Ґаланом принято без дискусії одноголосно звіти всіх головних радних.

По вичерпанні дискусії над звітами головних урядників, предсідник за згодою всіх урядників уділив слова організаторам, що були присутні на нарадах, а саме, А. Маланчукові, Д. Білецькому й В. Гірнякові. Організатори говорили про свою працю впродовж ювилейного року Союзу та подавали також свої завваги щодо можливостей організаційної праці набудуче. Ця праця може принести більші успіхи тільки тоді, як вони матимуть кращу піддержку і поміч зі сторони відділових урядників та членів. Бо хоч фактом є, підносили організатори, що більшість відділів, які вони відвідують, кооперують щиро з ними, то все таки трапляються і такі відділи, де урядники відносяться зовсім байдуже до справи помочі в організуванні нових членів.

ДИРЕКТИВИ Й УХВАЛИ.

Посилення організаційної праці.

Зогляду на те, що кінець війни наближається, організаційна праця зможе поступати тепер іншими шляхами, як це було в часі війни. Брак ґазоліни для їзди автами, переповнення на залізницях, а з тим получена трудність відбування окружних Союзових зборів, довгі години праці в різних воєнних індустріях, які то обставини унеможливлювали багатьом членам приходити навіть на збори свого відділу, душевний неспокій і непевність щодо того, яку вістку може принести завтра про нашого найближчого з родини, оце чинники, які не могли сприяти ширшій Союзовій організаційній діяльности. Та це все мине зо закінченням війни, а тоді й наше організаційне життя прибере знова нормальний і мирний розвій. Тому головний уряд, з нагоди свойого засідання, звертається до всіх відділових зарядів та до всього членства зо зазивом оживити та посилити організаційну працю по відділах відновленням діяльности Окружних Союзових Комітетів, скликуючи окружні наради в тій цілі, щоб на них вимінятись спільно думками та виготовити пляни будучої праці. Зокрема головний уряд взиває відділові заряди співпрацювати з організаторами, коли такий до них заїде, та давати їм повну піддержку й всяку можливу поміч при організуванні нових членів, бо тільки в тіснім порозумінні та повній кооперації зарядів відділів і членства з організаторами можна буде повести успішніше організаційну працю, на користь відділів, а тимсамим і на користь цілої організації.

Підмоги студіюючій молоді.

На внесення Д. Капітули, поперте М. Давискибою ухвалено одноголосно, щоб відповідно до літ студій і поступу в науці уділити з народного фонду поодиноким членам-студентам, що внесли відповідні просьби, поміч від $25 до $50. Отже згідно з цею ухвалою признано таку поміч наступним студентам: Анні Капітула з від. 7, $35; Я. Бойків з від. 7, $50; Стефанії Фурдин з від. 50, $35; М. Шайка з від. 63, $45; І. Г. Лукавський з від. 63, $45; І. Зошак з від. 63, $50; Й. Бохей з від. 163, $45; Анні Пухер з від. 164, $40; П. Скрінцовський з від. 228, $45; Елсі Гарболь з від. 230, $40; Ользі Вальорна з від. 293, $35; Софії Демидчук з від. 293, $40; Г. Том з від. 217, $45; Олені Чеканська з від. 405, $25; С. Чомко з від. 408, $50; Ользі Шумська з від. 432, $40.

Жиртви на народні установи й просвітно-гуманітарні цілі.

На внесення М. Давискиби, поперте Д. Шмагалою, рішено одноголосно уділити з народного фонду такі підмоги: по $200 на Сиротинець у Філядельфії, Па., і на Вищі Просвітні Курси в Виніпеґ, Ман., Канада, а по $150 на Українську Вищу Школу в Стемфорд, Конн., на Дім Старців Сестер Служебниць у Словтсбурґ, Н. Й., на Вищу Дівочу Школу в Факс Чейс, Па., і на Семинар Української Автокифальної Церкви в Філядельфії, Па.

На внесення Д. Шмаґали, поперте д-ром А. Т. Кібзеєм, ухвалено одноголосно жертвувати з народного фонду $5,000 на фонд допомоги українським жертвам війни. Знова на внесення Ґ. Зепко, поперте В. Дідиком, ухвалено одноголосно жертвувати з народного фонду $1,500 на видавничу працю Українського Конґресового Комітету.

Призначуючи жертви до Допомогового й Конґресового Комітетів, головний уряд рішив звернутись з нагоди свойого засідання з гарячим закликом до всього Союзового членства поспішити з обильними датками на допомогу українським жертвам війни, бо тільки значними й великими жертвами ми зможемо бодай частинно улекшити долю цим найнещасливішим з нещасливих.

Видавництва Союзу й бібліотека.

На внесення Д. Шмаґали, поперте М. Малевич, рішено, щоб Культурний Комітет У. Н. Союзу продовжав свою діяльність в справі дальших видавництв англійською мовою про культурні надбання українського народу та його змагання до волі.

На внесення Е. Ляховича, паперте д-ром В. Ґаланом, припоручено Екзекутиві Союзу робити дальші енергійні кроки щодо створення української бібліотеки у відповідному приміщенні.

Надзвичайна винагорода.

Зогляду на те, що трьох членів Екзекутиви, котрі працюють в головній канцелярії У. Н. Союзу, а це, М. Мурашко, Д. Галичин і Р. Слободян, виконують такі додаткові обовязки, які, в часі ухвали їх платні на минулій конвенції У. Н. Союзу, не були обняті статутом, а саме перебрання адміністрації і видавництва „Свободи", головний уряд У. Н. Союзу рішив виплатити як надзвичайну нагороду згаданим трьом урядникам по $500 за 1944 рік, і таку саму квоту за 1945 рік з тим, що за 1945 рік ця винагорода по $500 має бути виплачена з кінцем грудня 1945 року. Повище рішення ухвалено одноголосно на внесення В. Дідика, паперте П. Дудою.

Звіт редакції „Свободи".

На внесення Р. Смука, поперте д-ром А. Т. Кібзеєм, рішено, щоб на наступне засідання головного уряду чи то знова на конвенцію, був предложений редактором звіт з редакції „Свободи".

На тім вичерпано програму нарад, і на внесення д-ра А. Т. Кібзея, поперте Т. Шпікулою, предсідник закрив надзвичайне засідання головного уряду в четвер, 26. липня, в годині 7:30 вечером.

Д. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх членкиць і членів, що збори відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 8. ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. На порядку нарад є дуже важні справи до полагодження. Просимо не забувати приєднувати нових членів, як також про потерпівших в наслідок війни. — За уряд: С. Малярський, предс.; Н. Чудакевич, рек. секр.; Н. Корчинский, кас; Т. Ніньовський, фін. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 13. вересня, в годині 8. ввечір, під ч. 831 Джозеф Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час. — Д. Братусь, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. пополудні, в гали де звичайно. Просимо членів прийти на ці збори, бо є деякі справи до полагодження. Також напоминаємо пару членів прийти і вирівнати свій довг. — В. Горинь, предс.; П. Старжевський, кас.; Г. Тимчій, секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. вересня 1945 року померла в 56. році життя

РОЗАЛІЯ ДЗАРСЬКА,

довголітна членкиця Тов. Просвіта, від. 129 У. Н. Союзу в Вайтстон, Л. Ай., Н. Й.

Покійна походила з міста Рогатин, в Галичині. Полишила в смутку мужа Михайла і діти: Марію, Володимира, Евгенію, Марлину, Юліяна і Емілію та девять внуків. Похорон відбувся 10. вересня з дому жалоби. — В. ЇЯ П.!

М. Дзарский, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ

Нова адреса Всеч. о. Омеляна Мицика в ново закупленій парохіяльній хаті слідуюча:
Rev. OMELAN MYCYK
2411 W. 3rd Street, Chester, Pa.

ТАРЗАН, ч. 1243. Вибух.

Д-р Брекевз перестрашився, коли побачив, як Тарзан давав собі раду з смертоносними мочарами.

Він кинувся до своєї лябораторії, щоб висадити в повітря міни, які він позакладав серед болота.

Він потиснув електричний ґузик і все багно нагло вилетіло в повітря.

„Мій чудний Тарзан — таж ти його вбив" — заридала Десія.